

Sygn. akt III AUa 425/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Sędziowie:	SSA Ewa Drzymała (spr.) SSA Monika Kowalska
Protokolant:	st. prot. sądowy Anna Baran

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **Z. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o odsetki

na skutek apelacji wnioskodawczyni Z. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 stycznia 2013 r. sygn. akt VII U 1048/12

o d d a l a apelację.

sygn. akt III AUa 425/13

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. akt VII U 1048/12, oddalił odwołanie Z. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 20 kwietnia 2012 r., którą to decyzją organ rentowy odmówił wypłaty odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczeń przyznanych decyzją z dnia 22 lutego 2012 r., uzasadniając to tym, że decyzja z dnia 22 lutego 2012 r. wykonywała wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 7 grudnia 2011 r., który wpłynął do ZUS w dniu 10 stycznia 2012 r., a ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji ponownie ustalającej wysokość renty została wyjaśniona wraz z przedłożeniem przez ubezpieczoną w dniu 25 stycznia 2012 r. oświadczenia o osiągniętych przychodach.

Z poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wynika, że Z. G. wnioskiem z dnia 6 listopada 2008 r. domagała się ponownego ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a organ rentowy decyzją z dnia 29 stycznia 2009 r. odmówił wnioskodawczyni przyznania tego świadczenia, uzasadniając to tym, że po badaniu

lekarskim przeprowadzonym przez Komisję Lekarską ZUS w dniu 19 stycznia 2009 r. wnioskodawczyni nie została uznana za osobę niezdolną do pracy. Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 7 grudnia 2011 r., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni rentę z tytułu niezdolności do pracy na stałe, począwszy od dnia 1 stycznia 2009 r. Wyrok Sądu Okręgowego Krakowie z dnia 7 grudnia 2011 r. stał się prawomocny z dniem 29 grudnia 2012 r., a do ZUS został doręczony w dniu 10 stycznia 2012 r. Pismem z dnia 18 stycznia 2012 r. organ rentowy zwrócił się do Z. G. o nadesłanie oświadczenia stwierdzającego, czy w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. wnioskodawczyni była zatrudniona, prowadziła działalność gospodarczą, przebywała na zasiłku dla bezrobotnych lub zasiłku chorobowym, a jeżeli tak, to także o nadesłanie zaświadczenia stwierdzającego wysokość pobranych zasiłków. Decyzją z dnia 19 stycznia 2012 r. organ rentowy wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 7 grudnia 2011 r. ustalił ponownie od dnia 1 stycznia 2009 r. – tj. od daty określonej w prawomocnym wyroku - rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy dla Z. G. i zawiesił jej wypłatę, informując przy tym wnioskodawczynię, że wznowienie wypłaty nastąpi po przedłożeniu przez nią zaświadczenia, o konieczności złożenia którego wnioskodawczyni była poinformowana w piśmie z dnia 18 stycznia 2012 r. W dniu 25 stycznia 2012 r. wnioskodawczyni złożyła w ZUS oświadczenie, że od dnia 1 stycznia 2009 r. nie pracowała i nie pobierała zasiłku. Decyzją z dnia 22 lutego 2012 r. organ rentowy przeliczył od dnia 1 stycznia 2009 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy dla Z. G.. Wypłata należności za okres od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 29 lutego 2012 r. nastąpiła w dniu 5 marca 2012 r.

W powyższym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, wskazując, że spór sprowadzał się do wyjaśnienia tego, czy spełnione zostały przesłanki warunkujące zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego odsetek na podstawie art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy została przyznana wnioskodawczyni wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 7 grudnia 2011 r., który został wydany w oparciu o m.in. dowód z opinii sporządzonych przez powołanych w sprawie biegłych sądowych, który to dowód był niedostępny dla organu rentowego, zgodnie bowiem z art. 14 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, oceny niezdolności do pracy i jej stopnia dokonuje się w formie orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu, od którego osobie zainteresowanej przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu, a orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji. Prawomocny wyrok Sądu Okręgowego wpłynął do organu rentowego w dniu 10 stycznia 2012 r., a decyzją z dnia 19 stycznia 2012 r. Zakład ustalił ponownie rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy dla Z. G., zwieszając jej wypłatę z powodu braku wymaganych dokumentów pozwalających na ustalenie wysokości świadczenia. Decyzja, na mocy której dokonano wypłaty świadczenia, została wydana przez ZUS w dniu 22 lutego 2012 r. z uwagi na fakt, iż w dniu 25 stycznia 2012 r. wnioskodawczyni przesłała do ZUS stosowne oświadczenie niezbędne do ustalenia wysokości renty, a zatem wypłata świadczenia w dniu 5 marca 2012 r., nastąpiła przed upływem 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W związku z powyższym Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie jest zobowiązany do zapłaty odsetek na rzecz wnioskodawczyni, powołując się na pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 kwietnia 2009 r. I UK 345/08 dotyczący sytuacji, gdy rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu odwoławczym uzasadnione było ustaleniami, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu z uwagi na ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed tym organem.

Z. G. zaskarżyła powyższy wyrok **apelacją** i zarzuciła naruszenie prawa materialnego poprzez błędną interpretację i wadliwe zastosowanie przepisu art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w konsekwencji wadliwe oddalenie odwołania w sprawie przyznania odsetek od organu rentowego z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczeń rentowych przyznanych wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 7 grudnia 2011 r. VII U 459/09, a w oparciu o ten zarzut wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania od decyzji z dnia 20 kwietnia 2012 r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu apelująca podnosiła, że decyzja organu rentowego z dnia 29 stycznia 2009 r. odmawiająca przyznania świadczenia rentowego została

wydana na skutek zawinionej przez organ rentowy wadliwej oceny (jej braku) stanu zdrowia w sytuacji pozostawiania przez wnioskodawczynię w wieloletnim leczeniu bez uzyskania jakiegokolwiek poprawy nie tylko w okresie badania poprzedzającego wydanie decyzji, ale też od samego początku występowania dolegliwości zdrowotnych. Decyzja ta była oczywiście wadliwa, skoro ani dotychczasowa dokumentacja lekarska, ani stan zdrowia wnioskodawczyni nie uzasadniał tego, że mogło dojść do poprawy stanu zdrowia, a tym bardziej do takiej poprawy, która uzasadniała uznanie wnioskodawczyni za osobę zdolną do pracy. Apelująca podniosła też, że wprawdzie wyrok z dnia 7 grudnia 2011 r. został wydany w oparciu o opinię biegłego nie znaną organowi rentowemu, jednakże opinia ta nie powoływała żadnych takich okoliczności, które już uprzednio nie byłyby znane organowi rentowemu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji trafnie uznał, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy brak jest podstaw do zasądzenia od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni Z. G. odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego przyznanego decyzją z dnia 22 lutego 2012 r. Sąd Apelacyjny w całości podziela prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz jego wywód prawny przedstawiony w uzasadnieniu wyroku. Wbrew stanowisku apelacji nie doszło w niniejszej sprawie do naruszenia prawa materialnego, ponieważ do niewadliwie ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji zastosował w odpowiedni sposób przepisy art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) dokonując ich prawidłowej wykładni.

Uwzględniając utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd prawny dotyczący problematyki zasądzenia odsetek od organu rentowego odpowiedzialności organu rentowego za wydanie nieprawidłowej decyzji stwierdzić należy, że w rozpoznawanej sprawie, gdzie Z. G. w dniu 6 listopada 2008 r. złożyła wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, zasądzenie odsetek od organu rentowego byłoby uzasadnione tylko wtedy, gdy można byłoby przyjąć, iż decyzją wydaną po rozpoznaniu wniosku z dnia 6 listopada 2008 r. organ rentowy winien był przyznać świadczenie rentowe w oparciu o okoliczności istniejące i znane organowi rentowemu w dacie wydania takiej decyzji. Jak bowiem przyjmuje się w orzecznictwie, wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (parz np. : wyrok SA w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2013 r., III AUa 638/12, LEX nr 1314893; wyrok SN z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. akt I UK 159/04, OSNP nr 19/2005, poz. 308). Odnosząc się jeszcze do podniesionej przez apelującą kwestii nieprawidłowej wykładni przepisów art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zauważyć należy, że całkowicie chybione jest powołanie się przez apelującą w tym kontekście na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r., P 11/07, OTK-A 2007/8/97. Powołanie się na to orzeczenie chybione jest z tego względu, że stanowisko Sądu I instancji w żadnym zakresie nie wykazuje jakiegokolwiek sprzeczności ani z przedmiotowym orzeczeniem, ani też z wywodami prawnym zawartymi w jego uzasadnieniu. Na podkreślenie zasługuje, że w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż typowymi przykładami nieprawidłowego działania organu rentowego są wypadki bezpodstawnego pozostawienia bez rozpoznania wniosku strony o przyznanie prawa do renty, nieprawidłowego orzeczenia w sprawie niezdolności do pracy do celów rentowych wydanego przez lekarza orzecznika ZUS lub komisję lekarską ZUS, czy też wydania decyzji odmawiającej przyznania świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia.

Odnosząc powyższe rozważania do przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że wydanie przez organ rentowy decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, po rozpoznaniu wniosku z dnia 6 listopada 2008 r., uzasadnione było okolicznościami faktycznymi. Trzeba mieć na względzie, że podstawą przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, gdzie jedną z przesłanek prawa do tego świadczenia pozostaje niezdolność do pracy, jest stan zdrowia

ubezpieczonego, a tymczasem w przypadku apelującej ocena jej stanu zdrowia, a ściśle rzecz biorąc ocena stanu zdrowia psychicznego, nie była jednoznaczna, jak niezasadnie podnosi to apelująca, o czym świadczy przebieg i zakres postępowania dowodowego w postępowaniu sądowym zainicjowanym odwołaniem od decyzji z dnia 29 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w postępowaniu VII U 459/09 powołał w sumie trzy zespoły biegłych, w skład których wchodził biegły oceniający stan zdrowia psychicznego. W pierwszej opinii z dnia 23 listopada 2009 r. lekarz psychiatra stwierdził zaburzenia neurasteniczno – przygnębienne u osoby z zaznaczonymi zmianami organicznymi OUN, a Z. G. została uznana za osobę zdolną do pracy. W drugiej opinii z dnia 27 lipca 2010 r. inny biegły psychiatra stwierdził u apelującej zaburzenia depresyjno – lękowe na podłożu głębokich zmian organicznych (cechy zespołu psychoorganicznego), zaś apelująca została uznana za całkowicie i trwale niezdolną do pracy. W trzeciej zaś opinii, datowanej na 3 czerwca 2011 r., inny jeszcze biegły psychiatra stwierdził u apelującej organiczne zaburzenia depresyjno – lękowe z obserwacją w kierunku zespołu psychoorganicznego otepiennego, a apelującą uznano za osobę częściowo trwale niezdolną do pracy. Powyższe potwierdza brak jednoznaczności w ocenie stanu zdrowia psychicznego apelującej, świadczący o złożoności problemu podlegającego ocenie lekarzy psychiatrów. Na podkreślenie zasługują tutaj zwłaszcza daleko idące rozbieżności w ocenie stanu zdrowia psychicznego istniejące pomiędzy kolejnymi biegłymi, od uznania apelującej za osobę zdolną do pracy, aż po uznanie jej za osobę całkowicie i trwale niezdolną do pracy, co wymagało prowadzenia przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego w sposób zmierzający do usunięcia tych rozbieżności. Ponadto zauważyć należy, że do akt sprawy VII U 459/09 dołączona została dokumentacja medyczna obejmująca m.in. przebieg leczenia apelującej w Szpitalu (...) w K., a także w Poradni (...), która to dokumentacja była przedmiotem oceny biegłych sądowych i w połączeniu z wynikami badania przedmiotowego stanowiła podstawę formułowania wniosków przez biegłych.

Należy więc uznać za trafne stanowisko Sądu I instancji, że w przedmiotowej sprawie nie można przyjąć, że ocena stanu zdrowia wnioskodawczynie była jednoznaczna i niewątpliwa a zatem organ rentowy mógł w dniu 29 stycznia 2009r. wydać decyzję przyznającą wnioskodawczynie świadczenie rentowe. W konsekwencji wypłata świadczenia nastąpiła w terminie przewidzianym przepisami prawa materialnego - art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), brak jest zatem podstaw do zasądzenia od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie Z. G. odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego.

W powyższym stanie rzeczy zaskarżone orzeczenie Sądu I instancji uznać należy za trafne i odpowiadające prawu, a ponieważ wywiedziona apelacja nie zawierała usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 kpc.